

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 85 0 П 052504 21 Рев
Бања Лука, 19.5.2021. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Биљане Томић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља П.О. из Д., кога заступа Р.Ј., адвокат из Д., против тужених С.Ј. (раније О.), рођена Б., кћи Р. из Д., и Р.Б. из С., које заступа С.М., адвокат из Д., ради утврђења брачне тековине, вриједност спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужене С.Ј., против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 052504 20 Гж 2 од 4.11.2020. године, на сједници одржаној 19.5.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 052504 19 П 2 од 24.1.2020. године, дјелимично је усвојен захтјев тужитеља и утврђено је да брачну имовину тужитеља и тужене С.О. (даље: првотужена) представља једнособан стан у Д., ..., улаз Л-3, спрат 4, стан број 29, површине 31 м², изграђен на кч. број 5370/1, уписан у п.л. број 2840 к.о. Д. и да је њихов допринос у стицању истог са по ½ дијела, те да је ништав уговор закључен 5.12.2013 године, број ОПУ- ..., између С.О. (продавац) и Р.Б. (купац), чији предмет продаје је наведени стан и обавезни су тужени да тужитељу солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 7.360,00 КМ. Истом пресудом одбијен је тужбени захтјев у дијелу, којим се тражи да се обавезе тужена да тужитељу исплати износ од 15.000,00 КМ, на име новчане противвриједности једне половине предметног стана, са законском затезном каматом од 5.12.2013. године до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 052504 20 Гж 2 од 4.11.2020. године, жалба тужених је дјелимично усвојена и првостепена пресуда, у дијелу одлуке о ништавости наведеног уговора преиначена тако, што је утврђено да је ништав предметни уговор о купопродаји стана закључен између тужене С.О. и Р.Б., у дијелу 1/2, који се односи на располагање 1/2 тог стана тужене у односу на тужитеља и у одлуци о трошковима поступка, чији је износ од 7.360,00 КМ, снижен на износ од 4.275,50 КМ. У осталом дијелу, жалба тужених је одбијена и иста пресуда у преосталом усвајајућем дијелу одлуке о главној ствари (став I и II изреке) и о трошковима поступка (став IV изреке), је потврђена, а жалба тужитеља је одбијена и та пресуда је потврђена у одбијајућем дијелу захтјева за исплату противвриједности ½ дијела спорног стана (став V изреке) и одбијени су захтјеви странака за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Првотужена ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се ревизија усвоји и тужбени захтјев одбије, уз накнаду трошкова састава ревизије или да се побијана пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужитељ у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије и првотужена обавезе на накнаду трошкова састава одговора на ревизију, не наводећи у ком износу.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се утврди: да предметни стан представља брачну имовину тужитеља и првотужене, да је удио сваког од њих у стицању, по $\frac{1}{2}$ дијела и да је ништав уговор закључен 5.12.2013 године под бројем ОПУ- ... између С.О. (продавца) и Р.Б. (купца), чији предмет продаје је стан који је овдје предмет спора.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да су тужитељ и првотужена брак закључили 21.4.2007. године, а да је брак између њих разведен правоснажном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 042368 13 П од 17.12.2014. године; да су тужитељ и првотужена (као удружиоци) и ДОО П.м. Д. (као инвеститор), дана 17.10.2007. године, закључили уговор о удруживању средстава за изградњу стана у Д., Улица ... површине 66,50 м², на којем су у Књигу уложених уговора о откупку стамбених зграда и станова (даље: Књига уложених уговора), лист број 3329, укњижени као сувласници са по $\frac{1}{2}$ дијела; да је првотужена (удружилац) са истим предузећем, истог дана закључила уговор о куповини стана у Д. Улица ... површине 31 м² и на истом се у Књигу уложених уговора, лист број 3330 к.о. Д., укњижила са правом својине са 1/1; да је првотужена са туженим Р.Б. то јесте, својим оцем (даље: друготужени), закључила уговор број ОПУ- ... од 5.12.2013. године о продаји наведеног стана, површине 31 м² и да се овај тужени у Књигу уложених уговора, лист број 7312 к.о. Д. укњижи са правом својине са 1/1; да су друготужени (продавац) и Н.Д. (купац), дана 19.6.2014. године закључили уговор о купопродаји истог стана, број ОПУ- ..., те да су Н.Д. и Љ.Д. (продавци) и Р.Р. (купац), дана 26.3.2015. године закључили уговор број ОПУ-....., о купопродаји предметног стана; да су тужитељ и првотужена користили стан на којем су укњижени са по 1/2, а да је стан мање површине који је укњижен на име првотужене, издаван подстанарима; да су исплате купопродајне цијене предметних станова вршене дијелом у готовини, а дијелом у ратама и да су оба стана исплаћивана истовремено; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 18.8.2015. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да су тужитељ и првотужена, спорни стан, ближе означен у изреци пресуде, стекли у току трајања брачне заједнице, њиховим заједничким средствима и уз помоћ њихових родитеља и да је удио сваког од њих у стицању истог једнак. Даље је закључио, да је првотужена, закључењем уговора о купопродаји тога стана са друготуженим, са предметним станом располагала супротно одредбама чланова 269, 270. и 273. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“, број 54/02, 41/08 и 63/14, даље: ПЗ), што наведени уговор о купопродаји стана чини ништавим (члан 103.) Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број: 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске", број: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04). Налазећи, да се сагласно одредби члана 273. ПЗ у овој парници, по материјалном праву, не могу кумулирати стварно правни и облигационо правни захтјеви, суд је одбио захтјев

тужитеља да му тужена исплати износ од 15.000,00 КМ, као противвриједности његове једне половине предметног стана.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке у дијелу одлуке о ништавости побијаног купопродајног уговора па је, с обзиром на утврђени допринос бивших супружника у стицању спорног стана са по $\frac{1}{2}$ дијела, дјелимичним усвајањем жалбе тужених, првостепену пресуду преиначио у ставу III изреке тако, што је утврдио да је уговор о купопродаји стана означен у изреци пресуде, дјелимично ништав - у дијелу који се односи на располагање $\frac{1}{2}$ дијела тога стана од стране првотужене, у односу на тужитеља, као и у одлуци о трошковима поступка (снижавањем истих на износ од 4.275,50 КМ). Жалбу тужених у осталом дијелу и жалбу тужитеља у цјелини, је одбио и исту пресуду у преосталом усвајајућем дијелу и у цјелини у одбијајућем дијелу потврдио, те је одбио захтјеве странка за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Одлука другостепеног суда, у оспореном усвајајућем дијелу захтјева тужитеља, је правилна и законита и ревизионим наводима није доведена у озбиљну сумњу.

Одредбом члана 270. став 1. ПЗ прописано је да имовина коју брачни супружник има у часу закључења брака остаје његова посебна имовина, док је ставом 5. истог члана прописано да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Члан 272. став 1. ПЗ прописује да сваком од брачних супружника припада по једна половина заједничке имовине.

Сходно одредби члана 273. став 1. ПЗ сваки брачни друг може захтијевати да му суд одреди већи дио од припадајуће му половине заједничке имовине, ако докаже да је његов допринос у стицању заједничке имовине очигледно већи од доприноса другог брачног супружника, док према одредби става 2. овог члана, у случајевима из претходног става суд одређује величину удјела брачног супружника према његовом доприносу у стицању заједничке имовине, при чему води рачуна не само о личном дохотку и заради сваког брачног супружника, већ и о помоћи једног брачног супружника другом, о раду у домаћинству и породици, о бризи око васпитања и подизању дјеце, као и о сваком другом виду рада и сарадње у управљању, одржавању и повећању заједничке имовине.

Правилно су нижестепени судови судили када су нашли, да предметни стан има карактер заједнички стечене брачне имовине тужитеља и првотужене и да је њихов допринос у стицању истог, једнак.

Наиме, према утврђењу нижестепених судова, које је резултат правилне оцјене изведених доказа (те је сагласно исказима саслушаних странака и свједока, међу којима је и Г.П., коме су чињенице о којима је свједочио познате из непосредног сазнања и опажања и чији је исказ заснован и на материјалним доказима), које чињенично утврђење према одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), не може бити предмет испитивања у ревизионом поступку, предметни стан је стечен током трајања брачне заједнице између тужитеља и првотужене, њиховим заједничким радом и средствима. Стога, код предњег утврђења, нема мјеста даљим ревизионим наводима да је првотужена спорни стан купила од своје уштеђевине коју је унијела у брачну заједницу. Она то, осим уопштених навода, ничим није доказала, а њена тврдња у том правцу је у супротности са другим provedеним доказима. Према даљем утврђењу судова, купопродајна цијена за оба стана (за које су

тужитељ и првотужена истога дана са инвеститором закључили уговоре о удруживању средстава), отплаћивана је истовремено, већим дијелом у ратама и то заједничким средствима тужитеља и првотужене и средствима која су им, као помоћ дали њихови родитељи, а приликом примопредаје станова, заједнички су преузели кључеве од оба стана (што је потврдио поменути свједок). Зато су нижестепени судови правилно судили, када су закључили да спорни стан представља њихову заједничку имовину и да је њихов удио у стицању истог једнак (члан 272. став 1. ПЗ). Код оваквог утврђења, без утицаја је на одлуку у овоме спору околност, да је првотужена на спорном стану укњижена као самовласник са 1/1, што је, према наводима тужитеља учињено по њиховом заједничком договору „због повољности плаћања пореза на имовину“. То је потврдио и свједок Г. П. (који је, као директор инвеститора, потписао оба уговора о куповини станова са тужитељем и првотуженом), наводима да су обоје њих учествовали у преговорима о куповини станова, а приликом договора на кога ће који стан „уписати“, да су сагласно истакли да ће већи стан укњижити на њих обоје „по пола“, а мањи стан „због повољности плаћања пореза на имовину - да иде на једно.“

Супротно наводима ревизије, да другостепени суд није санкционисао недостатке првостепене пресуде који се тичу изостанка оцјене доказа од стране првостепеног суда, на темељу којих је изведен закључак да спорни стан представља заједничку имовину тужитеља и првотужене, побијана пресуда о томе садржи довољне и ваљане разлоге (страна 3. последњи пасус), које као правилне прихвата и овај суд. Из истих разлога, ни остали наводи ревизије (којим се опширно образлаже), да наведени стан представља посебну имовину ревидентике, не могу исходити другачију одлуку у овоме спору.

С обзиром на разлоге дате у другостепеној пресуди, ревизиони приговор, да првостепена пресуда, иако садржи исказе саслушаних свједока не садржи „анализу и осврт“ о прихватању или неприхватању тих доказа и да је првостепени суд тиме починио повреду одредбе члана 8. и члана 191. став 4. ЗПП и да је слиједом тог и побијана пресуда захваћена тим повредама, не могу се прихватити основаним.

Наводи ревизије да је изрека првостепене пресуде непотпуна и контрадикторна проведеним доказима, као и са образложењем, а да је другостепени суд пропустио да услед тих недостатака утврди да је иста незаконита, при чему се не указује, у чему се конкретно та евентуална повреда одредаба парничног поступка састоји, су уопштени и као такви, нису од утицаја на правилност побијане пресуде.

Побијана пресуда, супротно наводима ревизије, садржи разлоге због којих је спорни стан укњижен са 1/1 на име првотужене (а други стан са по 1/2 дијела на име тужитеља и првотужене) наводећи, да првотужена проведеним доказима није доказала да су средства у куповину тог стана, њена посебна имовина и да је таква укњижба између њих договорена из других разлога (ради пореских олакшица, што може бити предмет неког другог поступка), који се не тичу величине њиховог удјела у стицању тога стана.

Када се има у виду да је првотужена без знања тужитеља за вријеме фактичког прекида брачне заједнице (која је према садржају списа у бракоразводној парници, прекинута у децембру 2012. године), закључила побијани уговор о купопродаји спорног стана са друготуженим, који је у сродничком односу са њом, као и карактер спорног стана, не стоје наводи ревизије да је доношењем побијане пресуде другостепени суд погрешно примијенио начело повјерења у земљишне књиге, које предвиђа одредба члана 55. став 2. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број

124/08 до 107/19). Ово и из разлога, што је побијаном пресудом ништавост предметног уговора утврђена у односу на удио тужитеља у стицању тога стана, којим дијелом она по материјалном праву није могла самовласно располагати (у односу на који дио побијаног уговора, се односе и посљедице ништавости), слиједом чега првотужена није доказала, да је друготужени приликом укњижбе и тужитељевог сувласничког дијела стана на своје име, био у доброј вјери, коју штити наведена законска одредба.

У погледу ревизионог приговора о субјективном преиначењу тужбе у односу на друготуженог, ваља рећи, да је (након укидног другостепеног рјешења од 4.6.2019. године), поднеском тужитеља од 4.9.2019. године, као тужена означена С.Ј. (раније О.), рођена Б., у односу на коју је и постављен тужбени захтјев (за утврђење да спорни стан представља заједничку брачну имовину тужитеља и првотужене, удјела тужитеља у стицању истог и за исплату протвврједности његовог удјела у спорном стану). Међутим, како је тужитељ на припремном рочишту од 8.10.2019. године извршио субјективно преиначење тужбе, означавајући као туженог и Р.Б. (друготужени), а према стању списка у овом предмету (из садржаја поднеска тужитеља од 9.10.2019. године и расправних записника са рочишта од 8.10.2019. године и 27.12.2019. године) произлази, да су се тужени упустили у расправљање по преиначеној тужби. Тиме је, дат њихов прећутни пристанак на преиначење тужбе, из којих разлога се овај ревизиони приговор указује неоснованим.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије, нису од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, јер исти није определијелено постављен у одговору на ревизију, нити исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић